

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 19/2018-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza v konaní o prijatej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09 porušené boli.

2. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je jej Okresný súd Piešťany povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 19/2018-10 z 18. januára 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09.

Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 5 C 184/09 domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to „... pozemku, [REDACTED] o výmere 588 m²/zastavané plochy a nádvoria/ a pozemku, [REDACTED] o výmere 532 m²/záhrada/ v [REDACTED]“. Podľa vyjadrenia sťažovateľky „Do dnešného dňa, čo je viac ako 100 mesiacov od doručenia žaloby, Okresný súd nielenže nerozhodol ani vo veci samej, ale vytýčil len jedno pojednávanie na deň 27.11.2017, ktoré bolo na základe žiadosti sťažovateľa zmenené na 19.1.2018, z dôvodu, že právny zástupca, ktorý sťažovateľa pri

podaní žaloby zastupoval, zo zdravotných dôvodov zastupovanie ukončil a sťažovateľ si potreboval zabezpečiť právnu pomoc prostredníctvom iného právneho zástupcu. Okresný súd vytyčil prvé a jediné pojednávanie až po viac ako 8 rokoch (po 100 mesiacoch od doručenia návrhu a to aj napriek urgencii zaslanej Okresnému súdu Piešťany prostredníctvom vtedajšieho právneho zástupcu sťažovateľa ešte v roku 2013, tento ďalšie 4 roky nekonal. Do dnešného dňa sťažovateľovi nebolo zo strany Okresného súdu Piešťany doručené ani vyjadrenie žalovanej strany.“. Dôsledkom tohto postupu okresného súdu sú „U sťažovateľa spôsobené a spôsobované prietahy...“, ktoré v ďalšom „spôsobujú a znásobujú stav právnej neistoty, nechť k zákonom a rezignáciu uplatňovať a brániť akokoľvek a kdekoľvek svoje práva, keďže je neustále pod tlakom právnej neistoty vo vzťahu k vlastníctvu pozemkov, ktoré sú neusporiadané a na ktorých stojí rodinný dom, ktorý je vo vlastníctve sťažovateľa.“.

Sťažovateľka v petite podanej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd o sťažnosti takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/184/2009 porušené.

II. Okresnému súdu Piešťany sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/184/2009 konal bez zbytočných prietahov.

III. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 8.000 €...

IV. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia... v sume 312,34 €.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania. Za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 70/18 z 13. februára 2018 a právna zástupkyňa sťažovateľky zaujala stanovisko k predmetnému vyjadreniu okresného súdu listom zo 6. marca 2018.

Predsedička okresného súdu vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09 v podstatnom uviedla:

„K nekonaniu súdu od podania žaloby do januára 2014 si dovoľujem uviesť, že sudkyne, ktoré mali spis pridelené vybavovali okrem agendy C aj agendu starostlivosti o maloleté deti, v ktorých konaniach museli konať prednostne. Sudkyňa JUDr. Kolláriková bola k 1.11.2011 preložená na iný súd, preto bola vec pridelená novej sudkyňi, ktorá však bola od apríla do septembra 2012 dlhodobo práceneschopná, preto bol spis v júni 2012 prerozdelený, pričom zastupujúci sudca mal v tom čase viac ako 800 nevybavených vecí v pojednávacej agende. Následné prerozdeľovanie spisu bolo spôsobené zmenou personálneho obsadenia súdu sudcami.

K predmetnému konaniu si dovoľujem uviesť, že v roku 2009 na tunajší súd napadlo 13 žalôb vzťahujúcich sa k pôvodnej [REDAKOVANÉ] konfiškovanej [REDAKOVANÉ] podľa nar. č. 104/1945 Zb. pričom išlo o 13 nehnuteľností postavených na tej istej ulici v [REDAKOVANÉ], kde súd v rámci daných konaní z časti skúmal rovnaké listiny a jednotliví sudcovia sa museli oboznamovať aj s priebehom ostatných konaní.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky v liste zo 6. marca 2018, ktorým reagovala na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu z 13. februára 2018, skonštatovala:

„V plnom rozsahu zotrvávame na našom písomnom podaní - ústavnej sťažnosti, ktorú Ústavný súd SR uznesením č. k. IV. ÚS 19/2018-10 zo dňa 18.01.2018 prijal na ďalšie konanie.

Nečinnosť Okresného súdu Piešťany, ako aj súčasný stav (po viac ako 100 mesiacov od doručenia žaloby nebolo rozhodnuté ani neprávoplatne a bolo nariadené len jedno pojednávanie, ktoré nesmerovalo k vyhláseniu rozhodnutia v merite veci a súd tak nevykonal ani jeden relevantný úkon, ktorý by viedol k odstráneniu právnej neistoty) nemožno podľa názoru sťažovateľky ničím ústavne ospravedlniť, ústavne tolerovať a ústavne udržať.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania

nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu boli porušené práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z prehľadu vo veci vykonaných úkonov v konaní okresného súdu sp. zn. 5 C 184/09 vyplýva:

- 8. júla 2009 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam,
- 27. júla 2009 bola predmetná vec v súlade s opatrením sp. zn. 1 SprR 9/2009 pridelená sudkyňi JUDr. Natálii Kolárikovej,
- 9. novembra 2011 bola predmetná vec v súlade s opatrením sp. zn. 1 SprR 14/2011 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Jane Tvrdej (v tom čase Jarošovej),
- 1. decembra 2012 bola vec v súlade s opatrením sp. zn. 1 SprR 10/2012 pridelená zákonnému sudcovi Mgr. Vladimírovi Zimányimu z dôvodu dlhodobej neprítomnosti sudkyne JUDr. Tvrdej,
- 5. septembra 2012 bola vec výnimkou opätovne pridelená sudkyňi JUDr. Jane Tvrdej (v tom čase Jarošovej) v súlade s opatrením sp. zn. 1 SprR 10/2012 – pridelenie spisov „C“ po ukončení práceneschopnosti,
- 22. júla 2013 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky o poskytnutie informácií o stave konania a o nariadenie pojednávania vo veci,
- 14. januára 2014 okresný súd zaslal žalovaným a právnenému zástupcovi sťažovateľky žalobu na vyjadrenie spolu s poučením o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania podľa § 114 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“),
- od 21. januára 2014 do 29. januára 2014 boli okresnému súdu doručované vyjadrenia účastníkov konania,

- 14. apríla 2015 zaslal okresný súd dedičkám žalovanej v 1. rade ako jej právnym nástupkyňiam žalobu a zároveň ich poučil o ich procesných právach a povinnostiach podľa § 114 OSP,

- 11. mája 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie k žalobe, zaslané súdu dedičkami žalovanej v 1. rade ako jej právnymi nástupkyňami, ktoré bolo okresným súdom zaslané právnemu zástupcovi sťažovateľky,

- 2. júna 2015 zaslal okresný súd právnemu zástupcovi sťažovateľky aj vyjadrenia ostatných žalovaných k žalobe,

- 24. augusta 2015 bolo súdu doručené oznámenie právneho zástupcu sťažovateľky o ukončení zastupovania,

- 17. februára 2016 bola vec pridelená sudcovi Mgr. Vladimírovi Zimányimu v súlade s dodatkom č. 4, zapísaným pod sp. zn. 1 SprR 5/16,

- 8. septembra 2016 požiadal okresný súd príslušný Okresný úrad Hlohovec, katastrálny odbor o zapožičanie pzkn. [REDAKOVANÉ] a o zaslanie ďalších listín konkretizovaných v žiadosti,

- 16. mája 2017 bola vec pridelená sudcovi Mgr. Pavlovi Ištókovovi v súlade s dodatkom č. 7, zapísaným pod sp. zn. 1 SprR 12/2017,

- 26. mája 2017 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. Ľudmile Hrickovej v súlade s dodatkom č. 8, zapísaným pod sp. zn. 1 SprR 16/2017,

- 31. augusta 2017 bola okresnému súdu doručená rozsiahla dokumentácia z Okresného úradu Hlohovec, katastrálneho odboru v rozsahu 191 listov,

- 25. septembra 2017 bolo zákonnou sudkyňou vo veci nariadené pojednávanie na 27. november 2017,

- 13. novembra 2017 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľky o odročenie pojednávania z dôvodu poskytnutia času na zvolenie právneho zástupcu, na podklade čoho zákonná sudkyňa zmenila termín pojednávania na 19. január 2018 (pôvodne nariadený na 27. november 2017),

- 12. decembra 2017 bolo okresnému súdu doručené splnomocnenie sťažovateľky udelené právnej zástupkyňi na zastupovanie v konaní, ktorej bolo aj daného dňa umožnené nahliadnuť do spisu,

- 21. decembra 2017 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právnej zástupkyňi

██████████ o prevzatí právneho zastupovania žalobkyne vo veci,

- 19. januára 2018 prebehlo na okresnom súde pojednávanie vo veci, následne odročené na 9. apríl 2018, a zároveň okresný súd zaviazal strany sporu oznámiť všetky procesné návrhy, ktoré považujú za potrebné, najneskôr do 15. februára 2018.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v ich všeobecnom poňatí je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení OSP, ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku.

Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa

pojednávane odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávane.

Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expresis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP podľa, ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Povinnosť súdu konať bez priet'ahov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávani s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávane vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávani s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávane sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Priet'ahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje trvalé ohrozenie právne existujúceho stavu, a taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov. Z tejto fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom takého zásahu orgánu verejnej moci nemožno čeliť inak, než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto

troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je občianskoprávny spor týkajúci sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Predmet tohto sporu predstavuje bežnú až fundamentálnu agendu všeobecných súdov, aj keď na druhej strane takéto spory si spravidla vyžadujú potrebu hlbšieho skúmania v dôsledku rozsiahlosti a mnohokrát aj zložitosti pozemkovej dokumentácie a spleitosti vlastníckych vzťahov a vo väčšine prípadov vyvolajú aj potrebu znaleckého skúmania. Hodnotením tohto kritéria v spojení aj s postupom okresného súdu v tomto konaní (pozri prehľad úkonov) ústavný súd však nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mohla ospravedlniť procesnú nečinnosť, ba až pasivitu súdu v tomto konaní s ústavne neakceptovateľným dôsledkom jeho neskončenia po dobu viac ako ôsmich rokov od podania žaloby.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom a tým aj k porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil podstatnú okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným priet'ahom v konaní, práve naopak, sama sa snažila aktivizovať postup okresného súdu svojím podaním doručeným okresnému súdu 22. júla 2013 a promptne reagovala na pokyny okresného súdu týkajúce sa napr. právneho zastúpenia v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09, bol postup samotného okresného súdu. Vzhľadom na alarmujúce zistenie ústavného súdu, že v predmetnom konaní bolo počas ôsmich rokov (do času

podania ústavnej sťažnosti) nariadené len jedno pojednávanie (uskutočnené 18. januára 2018) a okrem toho okresný súd len sporadicky, skôr ojedinele, vykonal úkon vo veci nemá zmysel a význam hodnotiť jeho postup v tomto konaní, ktoré malo byť po ôsmich rokoch od podania žaloby už dávno právoplatne skončené, a nie na jeho začiatku. Ústavný súd konštatuje, že do dňa, v ktorom súd nariadil prvé pojednávanie vo veci (25. septembra 2017 na 27. november 2017), s výnimkou sporadických úkonov súdu spočívajúcich v doručovaní žaloby a poučenia účastníkom a výzvy katastrálnemu úradu, ako aj z dôvodu neustálych zmien v osobe zákonného sudcu (čo nemožno považovať za úkony súdu vo veci) okresný súd reálne vo vzťahu k prejednávanej veci počas celého osemročného obdobia nekonal takmer vôbec.

V tomto smere je žiaduce veľmi dôrazne akcentovať zásadu, podľa ktorej „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (porov. rozhodnutie ESĽP vo veci Medvedevskiy v Ukrajina z 20. 5. 2010, bod 75). Reagujúc na obsah vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 70/18 z 13. februára 2018, ústavný súd zvyrazňuje, že priesťahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva, zakotvené v ústave i v dohovore, boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09 došlo k zbytočným priesťahom a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 184/09 podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priesťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako ôsmich rokov a predovšetkým s ohľadom na samotný postup okresného súdu v konaní, ktorý v dôsledku predovšetkým tej skutočnosti, že vo veci prebehlo po ôsmich rokoch jediné pojednávanie, a ktorý je podľa názoru ústavného súdu na hrane „odňatia spravodlivosti“, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku v bode 3 tohto nálezu

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2017 šestina z výpočtového základu zo sumy 884 €, čo činí za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 147,33 € a režijný paušál v sume 8,84 €, teda celková suma trov je 312,34 €. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Písomné vyjadrenie právnej zástupkyne zo 6. marca 2018 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2018